СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 31. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 7. лютого, 1930. VOL. XXXVIII. No. 31. Jersey City, N. J., Friday, February 7, 1930. THREE CENTS.

АТЕНТАТ НА МЕКСИКАНСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА ОРТІЗА РУБІЯ

КУЛЯ ПРОШИЛА ЩОКУ І ГУБУ. ЛІЧЕННЯ ПОТРЕВАЄ КІЛЬКА ТИЖНІВ.

МЕКСИКО СИТІ. — Нововибраний президент Мексика, Ортиз Рубіо, зложив присягу і вертав у товаристві жінки й родини додому. Яких 50,000 людей уставилося по боках дороги, щоби повитати нового президента. Та ледви Рубіо рушив з місця, як з товпи продерся молодий мущина й почав стріляти до президента. Заговірник стрілив шість разів. Одна з куль пробила президентови щоку і її розторощила. Друга куля ранила легко жінку президента. Інші особи були ранені склом, яке розсипалося з розбитих автомобілевих вікон.

Як тільки рознеслися стріли, повстала між публикою величезна паніка. Жінки пустилися втікати і через це повстала суматоха, в якій потовчено богато людей. Рубіо держав себе холоднокровно. Вернувши до дому, дав себе оглянути лікареви. Потім відвезено його до шпиталю на операцію.

По довших ваганнях заговірник виявив своє імя. Називається він Мігель Фльорес і має 22 роки. Належить до партії Васконселоса, політичного ворога Рубія і його контркандидата на президента. Поліція арештувала сім осіб, запідозрених у змові.

ГУВЕР ВІДВІДУЄ ТЕФТА.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер відвідав хорого Вилієма Тефта, бувшого президента й голову найвищого суду. Тефтови трохи поліпшилося.

ПОШУКУЄ СИЛЬНОЇ РУКИ.

ОЛБАНІ. — Нюйорський ґовернор Рузвелт має вільну добру посаду до роздачі, бо шукає за головою „Поблик Сервис Комішен". Потребує людини „сильної руки".

З ДЕТЕКТИВАМИ НЕ ЖАРТ.

НЮ ЙОРК. — Детектив Д. Мегоней слідкував за Джорджом Ашмелем, караним тюрмою за вломи. Коли Ашмел не слухав приказу детектива й не станув, детектив стрілив у воздух. Ашмел хопився за кишеню. Мегоней думав, що він хоче витягнути револьвер, тому стрілив до нього й забив його на місці. При оглядинах показалося, що Ашмел не мав при собі ніякої зброї. Детектив оправдував своє поступовання тим, що поліційний комішенер Гвейлен дозволив детективам стріляти до небезпечних осіб, а не ждати, щоби до них стріляли.

ПОЛІТИКЕРИ ВИННІ БУНТАМ ПО ТЮРМАХ.

ОЛБАНІ. — Д-р Раймунд Кіб, комішенер поправи, подає, що політикери надто пхають носа до тюремних справ і тим доводять до розрухів. Він каже, що треба надіятися дальших бунтів, якщо не змінимо карного закона, не зменшимо довготи вязничних кар і не поробимо уліпшень у самих вязницях.

ПРОДАЮТЬ ЗАЧЕТИ НА ПОДАТКИ.

ШИКАҐО.—Місто висилає до Ню Йорку Велеса Колдвела, президента шкільної ради, щоби продав зачети на міські шкільні податки на суму $48,725,000, щоби добути тим способом засоби на виплату залеглих платень для 13,500 учителів, які не одержують платні від Різдва.

ШКОЛА Й НАУКА РЕЛІҐІЇ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Шкільна Рада заявилась одноголосно проти того, щоби звільняти учеників з гай скул на одну годину кождого тижня з тим, щоби вони ішли в той час до своїх церков і синагоґ на науку реліґії.

Рада стала на тім стнаовищі, що її постанова оперта на принятім у Злучених Державах принципі розділу церкви від держави.

ШИКАҐОВСЬКІ БАНДИТИ ҐРАСУЮТЬ ДАЛІ.

ШИКАҐО. — За останній тиждень убили шикаґовські бандити 7 осіб. Якісь молоді жінки є в змові з бандитами і допомагають їм у вломах і нападах.

НЕ КОРИСТУЮТЬСЯ ПРОМИСЛОВИМ АЛЬКОГОЛЕМ.

ВАШИНГТОН. — Д-р Джеймс Дорен, прогибіційний комішенер, подає, що бутлеґери не зужили в 1929 р. навіть 3% промислового алькоголю для своїх цілей.

КОНВЕНЦІЯ ХІРОПРАКТИКІВ.

НЮ ЙОРК. — На конвенцію хіропрактиків прибуло 300 делеґатів з 39 стейтів. Делеґати нарікали, що Американське Медичне Товариство їх переслідує, бо завдяки йому ухвалено в многих стейтах „основні закони науки", які звернені проти хіропрактиків. Д-р Палмер, президент хіропрактичної школи в Дейвенпорт, Айова, представив делеґатам новий винахід, який має показувати на жерела хороби при помочі мірення температури нервів здовж хребетного стрижа.

САМОВБИВСТВО ІЗЗА ПРОТЕСТУ.

МАНІЛЯ. — Феліціяно Різаль, літ 64, поповнив самовбивство, залишаючи записку, в якій подає, що хоче в той спосіб запротестувати проти антифилипинських вибухів, які мали недавно місце в Каліфорнії.

ЧИМРАЗ БІЛЬШЕ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ.

ВАШИНГТОН. — Зі звітів, які надіслано з 78 великих міст, виходить, що в січні згинуло 655 осіб ізза нещасливих автомобілевих випадків. Минулого року було в тім самім часі 612 таких випадків.

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА У ВАРШАВІ.

В польській пресі великого шуму наробила нечайна переміна одного з варшавських костелів на греко-кат. церкву. Властиво не була це ніяка переміна костела на церкву, тільки віддання її оо. Василіянам, які ще у сімнацятому столітті були її власниками. Польська преса обурена, що ні міністерство віроісповідання ні папська нунціятура у Варшаві не питали її о дозвіл в цій справі. Бо та польська преса признає правильність тільки у випадках переміни православних церков на Волині на римо-католицькі костели.

ФРАНЦУЗ ОХРЕСТИВ СВОЮ 30 ДИТИНУ.

Проживаючий в Оттаві канадійський Француз Люі Дюбю охрестив на днях свою трицяту дитину. Се рекорд, в якім мабуть ніхто инший в Канаді йому не дорівняє. 28 з його дітей живуть доси. Дюбю, котрому тепер 68 літ, був в своїм життю два рази жонатий. Перша його жінка, що збогатила його 23 дітьми, вмерла 15 літ тому. Друга жінка має тепер 38 літ.

ЧОЛОВІК У ВІННІПЕҐУ ВМЕР З ГОЛОДУ Й ХОЛОДУ.

З голоду й холоду вмер у Вінніпеґу принагідний 48-літний робітник Яків Більський, що мешкав у маленькій неопаленій кімнатці на піддашу дому ч. 808 Селкірк ул. Живим бачили його послідний раз 22. січня рано, коли він зійшов надолину дому загрітися в руки коло печі. Коли після сього два дні він нікому на очи не показувався, инший мешканець дому занепокоївся і пішов на піддаша подивитися за ним. Кімнатка була защіплена з середини. Покликано зараз поліцію і поліція виломила двері. На підлозі лежав замерзлий труп Більського серед лахів, яких він мабуть уживав за накриття. Більський жив у Канаді 18 літ, а в домі, де смерть його зловила, мешкав півтора року. В тім часі дуже мало коли робив. Що йому не гаразд жилося, се кождий бачив, але ніхто не здогадувався, що він в дійсности умирав з голоду.

ШКІЛЬНЕ ПИТАННЯ В КАНАДІ.

Теперішній премієр Саскачевану, Андерсон, видав розпорядок проти двомовних шкіл у Саскачевані. Це відносилося головно до саскачеванських Французів, які з таких шкіл користали.

Розпорядок цей викликав сильний протест зі сторони саскачеванських Французів і врешті найшов відгомін у французькій провінції Квебеку. Майже всі французькі часописи поружили те питання і гостро критикують консерватів Саскачевану, які не шанують давно приречених прав. Провідник консерватів міста Квебеку зрезиґнував зі свого становища, коли консервати міста Квебеку відмовилися вислати офіціяльний протест до Саскачевану.

На всі закиди зі сторони французької преси відповів премієр Андерсон, що кожна провінція має право устроювати своє шкільництво так, як вона забажає.

ПОШУКУЄМО 3 УКРАЇНЦІВ З $100.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В БРУКЛИНІ, НЮ ЙОРК, ПЕРЕСИЛАЮЧИ ЧЕРЕЗ СВІЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ $100 НА ДІМ ІНВАЛІДІВ, ПОДАЄ:

ВАЖКІ ТЕПЕР ЧАСИ. АЛЕ Й НАЙТЯЖЧІ НЕ МОЖУТЬ ВІДТЯГНУТИ СВІДОМОГО УКРАЇНЦЯ ВІД ЖЕРТВИ НА БУДОВУ ЗАХИСТУ ДЛЯ БОРЦІВ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ. І МИ ПЕВНІ, ЩО НЕ БУДЕ В АМЕРИЦІ ТАКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ, ЯКОЇ ІМЯ НЕ ВИДНІЛОБ НА ПРОПАМЯТНІЙ ТАБЛИЦІ, ЯКА БУДЕ ВМУРОВАНА В ДОМІ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ, ПОБУДОВАНІМ ЖЕРТВАМИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ. ХАЙ І НАША ГРОМАДА БУДЕ МІЖ ТИМИ, ЩО РАДІЮТЬ РАДОЩАМИ І СУМУЮТЬ СМУТКАМИ РІДНОГО КРАЮ.

НАШУ ЖЕРТВУ ВИСЛАЛИ МИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE

P. O. Box 411, Philadelphia, Pa

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

Рочестерський Український Громадський Хор під проводом Л. Сорочинського буде співати на радіо через стацію W. H. A. M., Рочестер, Н. Й., в суботу, дня 8. лютого від години 8.30 до 9-ої.

Програма цього концерту така:

Ой рано кури запіли — Ступницького;
Шедрик — Леонтовича;
Ой пряду, пряду — Леонтовича;
Ой дівчина Уляна — Кошиця;
Ой вербо, вербо — Леонтовича;
Зайчик — Кошиця;
Зашуміла ліщинонька — Леонтовича;
Пій піду я — Кошиця;
Та орав мужик — Кошиця.

ВІДВАЖНІ БУТЛЄҐЕРИ.

Довгий час вінніпеґська поліція не могла доґадатися, що це за літаки прилітали минулої осени ночами до Вінніпеґу й осідали без світел на летунському полі. Поліцію дивувала особлива відвага, з якою летіли пільоти того, чи тих літаків. Бо літак осідав в ночі на неосвітленому полі і, забавивши дуже короткий час, зникав, заки ще поліція і митна сторожа могли прийти на місце осідку.

Доперва тепер, як впевняє шикаґовська преса, вияснено ті полети. В Шикаґо арештовано Джеймса Мичела, „літаючого бутлеґера", який мав устроювати ті таємничі полети і перепачковувати в той спосіб горівку літаком до Шикаґо.

„ПОМЕРШІЙ" БУЛО ЗИМНО В ДОМОВИНІ.

23. січня було вже все готове до похорону 63-літної Марії Тодаро в Неаполі, Італія. Небіжка лежала в домовині, лікар виписав метрику смерти, на якій було виразно стверджено, що вона вмерла на удар серця, родина плакала довкола домовини. Нараз небіжка сіла, говорячи: „Алеж тут зимно". Похорон відложено на пізніше.

КАНАДА ОГРАНИЧУЄ ПРИЇЗД САМІТНИХ ЕМІҐРАНТІВ.

Іміґрація до Канади зі Східної та Полудневої Европи відносно самітних мужчин є ограничена цього року до 8,000. Натомісць є дозволена іміґрація на необграничене число для тих, котрі їдуть з цілими родинами на фарми і є забезпечені добре грошево. Іміґрація отвирається в березні.

ХТО ПЕРЕЧИТАВ ЛИСТА?

В родині Розінських у Шикаґо стався такий випадок: Прийшов до них лист зі Старого Краю. Син почав сварку з батьком, домагаючися бути першим до читання. Зі сварки почалася бійка. По скінченню бійки батько був небіщик, мама покалічена, а син пішов до тюрми.

ТРАҐІЧНА ПОДІЯ.

В місцевости Вох, Алберта, трапилася траґічна подія, яка забрала з цього світа два молоді життя. Молодий фармер, Михайло Ґіль, застрілив 17-літню Ксеню Волос, а опісля сам відібрав собі життя. Причиною цього чину мала бути відмова дівчини вийти за нього заміж.

СИН МАЄ НАГОДУ ВИКОНАТИ ПОГРОЗУ.

Авґуст Мілер в Френклінвил, Н. Дж., сім літ тому посварився з своїм батьком і підчас сварки сказав: „Коли, вмираючи, лишете мені якісь гроші, то я їх спалю". Недавно тому батько вмер. В його завіщанню було написано, що синови Авґустови лишає одного паперового доляра. „Лишаю тобі сього доляра — сказав батько в завіщанню, — щоби ти міг зробити з моїми грішми те, що заповів. Більше на те тобі не треба". Решту майна записав старий на других дітей та внуків.

ДУМАЄ, ЩО СУДДІ ПОВИННІ САМІ СПРОБУВАТИ, ЯКЕ ЖИТТЯ У ВЯЗНИЦІ.

Джералд В. Пелтон, К. С., в своїм місячнику, котрий виходить у Макнейл Айленд, Злучені Держави, пише, що судді повинні що два роки перебути від 3 до 4 днів у вязниці, для досвіду, як других людей судити. Пелтон вірить, що це булоб дуже добре для суддів, бо тоді вони малиб властиве знання про кару, яку вони накладають не других.

Дальше Пелтон пояснює, що кара не тільки повинна відповідати злочинови, але й тому, хто її поповнив. Бо дати таку саму кару чоловікови дуже вразливому і призвичаєному до лучшого життя, і чоловікови твердому, призвичаєному до невиґідного життя, то кара першому буде дійсно карою, а другому може навіть і виґодою.

Пелтон покликується на недавній випадок у Німеччині, де 50 суддів пересиділи одну ніч у вязниці, щоб могли зрозуміти й оцінити кару, яку вони дають другим.

Джералд В. Пелтон, це бувший кандидат на мейора міста Едмонтону в минулих міських виборах, по професії адвокат, який у своїй програмі між иншим обстоював кримінальні реформи.

НІМЕЦЬКА ДЕРЖАВНА РАДА ЗАТВЕРДИЛА ПЛЯН ЙОНҐА

УРЯД ПЕВНИЙ, ЩО ПАРЛЯМЕНТ ТАКОЖ ЗАТВЕРДИТЬ ПРОТОКОЛИ ҐАЗЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Уряд відніс значну побіду, здобувши в державній раді затвердження репараційного пляну Йонґа, окремого репараційного договору з Америкою та договору з Польщею в справі врегулювання обопільних повоєнних претенсій. За приняття протоколів ґазької конференції голосувало 48 членів ради, а проти лише 6. Дванацять членів стрималося від голосовання.

В державній раді беруть участь представники всіх сфедерованих німецьких републик, котрі творять одну німецьку державу. Провід проти затвердження ґазьких протоколів вів премієр Баварії. Головним арґументом його проти приняття цих протоколів було те, що в ґрунті репараційного питання, а тому й робіт ґазької конференції, лежить брехня про виновність Німеччини в започаткованню Великої Війни. Тому, що неправдиво на Німеччину складено всю вину за цю війну, на неї наложено тяжкі репараційні обовязки.

Тепер перед правительством Німеччини стоїть завдання здобути затвердження ґазьких протоколів у райхстаґу. Не зважаючи на те, що там буде сильна опозиція деяких партій, правительство всеж певне, що парлямент затвердить ці протоколи. Дебати в справі ґазьких протоколів роспічнуться в райхсраті слідуючого тижня.

НА МОРСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЛОНДОН (Англія). — Чергове пленарне засідання морської конференції по обеззброєнню призначено на вівторок. До того часу сподіваються, що делеґати окремих держав на приватних нарадах досягнуть певного порозуміння в справі підводних човнів.

Справа субмарин тепер стала на чергу й поки вона не буде розвязана, доти не можна говорити про инші роди бойових кораблів. В справі субмарин на конференції панує дві точки погляду: анґлійська — повного знищення підводних човнів, як способу морської війни, а французька — значного обмеження підводної фльоти та більш гуманного ведення підводної війни.

БОМБА ДЛЯ СЕНСАЦІЇ.

ЛОНДОН (Англія). — Детективи зі Скотленд Ярду арештували Біґса, який признався, що то він поклав бомбу до музею з індійськими дорогоцінностями. Про причини такого вчинку він не говорить, але поліція догадується, що він зробив це для сенсації. Біґс хоче бути журналістом, а тому сподівався, що описавши гарно всю справу з вибухом бомби, він зможе дістатися до якоїсь лондонської ґазети за співробітника.

Поліція говорить, що знайдена бомба була домашньої роботи й не мала великої вибухової сили. Сила її була не більша звичайної великої фаєрверкової ракети.

СМЕРТНА КАРА ЗА ПОГРОМ АРАБІВ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина). — В Яфі засуджено на смертну кару Жида-полісмена Гінкіса. На суді було доказано, що під його керуванням був розгромлений арабський дім, в якому вбито пятьох Арабів, а двох поранено.

Гінкіс бачив, як натовп Арабів напав на жидівський дім, розгромив його та вбив чотирох Жидів і кількох поранив. Тоді Гінкіс подався до касарні полісменів, захопив там кількох товаришів полісменів й, узброївшись в кріси, вони повели жидівський натовп громити Арабів. Полісмени та Гінкіс також стріляли в Арабів.

Це вже другий смертний присуд у Палестині Жидові за погром Арабів. Раніше засуджено на смертну кару Жида Урфалі, але 25 січня призначено нове судове переслухання його справи. Гінкіс також вносить апеляцію проти рішення справи.

ВОРОЖИТЬ УПАДОК МЕК ДОНЕЛДА.

ЛОНДОН (Англія). — Станлі Болдвін, бувший анґлійський премієр-міністер, лідер Консервативної Партії, на партійних зборах заявив, що коли Консервативна Партія буде далі провадити незмінно теперішню свою політику, то за два роки вона на загальних виборах в Анґлії знову одержить більшість. Отже він віщує, що уряд Мек Донелда зможе протриматися при владі ще яких два роки й не більше.

Зокрема Болдвін гостро критикував наміри уряду встановити свободу торговлі метрополії з її домініями та кольоніями. Морську конференцію по обеззброєнню він вітає.

НЕМА СЛІДУ.

ПАРИЖ (Франція). — Французькі детективи вже десять днів не можуть розвязати справи зі зникненням ґенерала Кутепова. Вони знайшли вже кількох свідків, котрі бачили на вулицях Парижа автомобіль, в якому везли Кутепова. Автомобіль їхав дуже швидко і в ньому бачили людину, котра борикалася з двома цивільними та одним полісменом.

Російські орґанізації визначили пів міліона франків нагороди тому, хто розкриє справу Кутепова. Вони всі нарікають на французьку поліцію, що вона не вживає відповідно рішучих заходів. Громадянська опінія в Парижі та в Франції вимагає, щоби нарешті була припинена діяльність московського чека в Парижі.

ПІД ТИСКОМ ЧЕКІСТІВ.

ПЕРМ (СССР). — У Верхнечуховському районі девять священиків відмовилися від свого священичого звання й віддали „на індустріялізацію" свої срібні та золоті хрести й инші річи. Богослуження припинені в усіх церквах району. Деякі церкви віддано під робітничі клюби й там замісць ікон влаштовують „кутки Леніна". Церковні дзвони беруть на „індустріялізацію".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8. 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Oелефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.
Адреса: "EVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА НОВУ ПОЛІТИЧНУ ПАРТІЮ

Семюел Ґарден Черч, президент Карнеґійського Інституту, виступив з пропозицією заснування нової політичної партії в Америці. Як видно з його слів, він не є радикальна людина. Він певно добре обзнакомлений з американською політичною системою, яка досі спиралася на рівновагу й конкуренцію двох великих партій. Йому певно відомі добре заходи коло сотворення третої партії, заходи, яких в американській історії було богато, а котрі все кінчилися невдачею. Мимо ьсого сей тверезо думаючий чоловік пропонує сотворення нової політичної партії.

Потребу сеї партії добачує він у завеликому вливі церков на американську політику. Ся заява відразу мусить кождого здивувати. Якто, в Америці, з її повним розділом церкви від держави, церкви мають завеликий політичний вплив? Як може бути забогато церковнюго впливу в політиці держави, в котрій священик не стає законодавцем, суддею ані виконавчим урядником? Як можна говорити про завеликий політичний вплив церкви в державі, в котрій релігія є приватною справою кождого чоловіка, в котрій кожда віра може свобідно розвиватися, але не сміє душити другої? В чомуж сей вплив?

А ось в чому, відповідає Черч: В тому, що великі політичні організації занадто стоять під вражінням ріжних реформаторських організацій, які знова виходять з церков. Хоча держава розділена від церкви, хоча священики не займають високих політичних становищ і кождому вільно молитися до Бога, як йому подобається, мимо сього, а може якраз тому, церковні організації вмішуються в політику й то для громадянства болючо. Церковні організації переперли прогибіцію, яка замісць уморальнити громадянство, принесла йому кольосальні втрати моральні й матеріяльні. Щоби не допустити до скасовання прогибіції, б'ється за політичний вплив церковна організація, Антисалюновна Ліґа. З подібними впливами наставився Союз Неділі, далі Ку-Клакс-Клен. Кожда з них пробує уморальнити людий заказами. Кожда пробує щось заказати. Як заказали напитки, так пробують заказати: тютюн, недільні забави, танець, бокс, кінські перегони, гру в карти, і так далі.

Щоби покласти конець сій манії церков заказувати й заказувати, треба, каже Черч, зорґанізувати спеціяльну політичну партію для політичної боротьби проти сього церковного впливу.

На скільки здійсниться сей плян Черча, годі наперед сказати. Покищо вже треба підчеркнути таке небувале явище, що в краю релігійної свободи поважні люди бачать потребу орґанізуватися політично для боротьби проти шкідливих впливів церков на політику краю.

Я. Дуб.

УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО ПІД БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ПАНУВАННЯМ

(Оригінальний допис до „Свободи").

Як відомо, пролетарська диктатура протягом перших років свого панування „залізом та кровю" знищила ті суспільні верстви, які були підпорою царського режиму. Народні маси справді активно підтримували компартію у її змаганнях зліквідувати велике землеволодіння та націоналізувати банки, промисл, транспорт і торг, бо вони вірили, що таким робом самі прийдуть до панування в країні та забезпечать собі кращу долю.

Протягом наступного пятиліття пролетарська диктатура „новою економічною політикою" намагалася відродити зруйноване народне господарство, а тому ріжними способами підтримувала не лише піднесення селянського господарства, але також поширення дрібного приватного торгу та промислу.

Нині на підставі виробленого господарського пляну компартія навпаки ставить своїм завданням не лише упромисловити Східну Европу, а головне усуспільнити ціле народне господарство. Тому вона тепер з усею силою поборює приватний торг та дрібний промисл, а міліони селянських господарств намагається колективізувати, щоб поволі перетворити селян-хліборобів на сільсько-господарських робітників усуспільнених хліборобських фабрик.

Иначе і не може бути з погляду тих людей, які обстоюють доктрину комунізму. Правда, поміж комуністами ведеться боротьба про темп та шляхи втягнення селянства у будівництво „соціялізму". Проте в засаді всі вони годяться, що **дрібне селянське господарство з часом має загинути та** що саме **коштом селянства** треба провадити політику упромисловлення Со-Совітських Республик.

Звичайно, селяне-хлібороби не годяться з такою своєю будуччиною та з політикою нечуваного визиску і в міру своїх сил захищають власні інтереси, бо кожний селянин-хлібороб намагається зміцнити та збільшити своє господарство. Оця боротьба компартії з міліонами селян і є власне тою основною проблемою, від розвязання якої залежить доля пролетарської диктатури.

Маючи в своїх руках націоналізовану промисловість, транспорт та гуртовий торг, компартія з часом з допомогою кооперації, хоч і не без великих трудноців, моглаб знищити приватний торг та дрібний промисел. Значно тяжча однак є боротьба проти десятків міліонів селянських господарств. І от щоб полегчити цю боротьбу, компартія вирішила повести наступ на село двома шляхами. Передусім протягом ближчих років мається від 40 до 50% усіх селянських господарств (так звані незаможні) перетворити у колективи (колгоспи), а решту (середняки та заможні) шляхом тяжких податків та насильним відбиранням збіжжа, скотини, городини тощо так знесилити, щоб вони згодом теж змушені були шукати собі поратунку в колгоспах. Отже компартія ставить своїм завданням не піднесення добробуту дрібних селянських господарств, а навпаки, **намагається їх знищити,** щоб таким робом не лише середняки, а також заможні селяне опинилися в злиднях, бо иначе їх не можна буде втягнути в процес усуспільнення сільського господарства.

Нема сумніву, що ця смертельна боротьба поміж компартією та селянством буде точитися ще роками, поки нарешті хтось з них не переможе. Саме на ґрунті цеї боротьби так загострилася за останні два роки харчова кріза по містах та промислових центрах, а також почала зростати загальна дорожнеча.

Правда, цього року компартія завдяки нечуваним методам насильства над селянством, спромоглася стягнути збіжжа значно більше, та головне скорше як у минулому році. Так нині зібрано збіжжа майже на 2 міл. тон більше. Вони мають бути особливою хлібною резервою на випадок війни або голоду. Цей успіх хлібної кампанії пояснюється також тим, що минулого року був значно кращий врожай як в 1928 р.

Звичайно це збіжжа було стягнене переважно з заможних селян та середняків, бо незаможні селяне не мають хлібних лишків, а часто навіть прикупають хліб. І от якраз шляхом колективізації компартія сподівається у значній мірі унезалежнити себе від цих ґруп селянства. Отже в 1928—29 р. р. у Совітському Союзі усі колгоспи з засівною площею всього коло 5 міл. гект. дали лише 1.2 міл. тон товарової продукції, а радгоспи з засівною площею до 2 міл. гект. коло 1 міл. тон. Тимчасом товарова вся зернова продукція виносить до 12 міл. тон. Себто компартія силою стягнула з селян майже 10 міл. тон збіжжа.

Як бачимо, нині колгоспи та радгоспи ще дуже мало поширені. Тому протягом 1929—30 р. р. проєктується засівну площу під колгоспами побільшити до 15 міл. гектарів, а площу радгоспів до 3.2 міл. гек. Таким робом компартія сподівається одержати в 1930 р. 4.8 міл. тон товарової продукції від колгоспів і 1.8 міл. тон від радгоспів, а разом 6.6 міл. тон товарового збіжжа або не менше 50% товарової продукції всього сільського господарства (поза сільським обігом). До 1933 р. плянується усуспільнити коло половини всеї засівної площі, що має забезпечити совітську владу збіжжам цілком, себто не буде потреби стягувати збіжжа з селянських приватних господарств для прохарчовання міст та промислових центрів, а навпаки, проєктується налагодити вивіз селянського збіжжа до Европи майже у передвоєнних розмірах.

Для уможливлення такого пляну колективізації та машинізації хліборобської продукції совітська влада ухвалила збудувати три заводи тракторів (з них один проектується у Харкові) з щорічним виробництвом до 80 тисяч штук, також два заводи „комбайнів" (з них один у Ростові, а крім того український завод „Комунар" переходить до виробництва для складних хліборобських машин) та проектується взагалі подвоїти виробництво хліборобських машин і знаряддя.

Чи вдасться компартії добитися реалізації цього пляну? Ніякого сумніву нема, що до 1933 р. цього не станеться. Крім того не слід забувати, що совітська колективізація знаходиться нині лише у своїй початковій стадії. Справді з усіх колгоспів лише 3% творять так звані хліборобські комуни, до 12% хліборобські артілі, а решта це товариства для спільної обробки землі. Далі ці колгоспи нині дуже ще дрібні, бо кожний з них охоплює всього 30—40 селянських, переважно незаможних, господарств з засівною площею від 180 до 200 гект. Тому саме колгоспи дуже швидко утворюються і так само досить легко розпадаються. Бідні селяне ідуть до колгоспів тому, що при сучасних обставинах це єдиний поратунок від злиднів, бо совітська влада дає колгоспам кредити, машини та взагалі опікується ними. Тому саме не рідко також середняки і навіть заможні селяне вступають до колгоспів.

Чимало з них вправді добилися деяких успіхів і дають на 20% більше збіжжа з гект., ніж звичайні селянські господарства. Проте також колгоспи уперто захищають свої інтереси та часто відмовляються здавати збіжжа по державним цінам.

(Кінець буде).

Модний дарунок. — Наш адвокат купив донці в день шлюбу авто.

— А де перебули молодята пошлюбну подорож?

— У шпиталі.

НА ТЕМИ ДНЯ.

СМЕРДЮЧІ ЧИРЯКИ.

Галицькі москвофіли в Америці вичитали у „Свободі", що ми ніби дійсно признаємо силу й розміри москвофільського руху, який загрожує українству в Галичині. Це вичитала „Правда" в словах одної статті до „Свободи", в якій було написано, що кацапство в Галичині це „сумне й дуже неприємне явище". З цього „Правда" бачить признання сили кацапського руху в Галичині.

Не зрозуміла убога москвофільська „Правда", що кожен смердючий чиряк є „сумним і дуже неприємним" явищем і з ним треба боротися, щоби очистити орґанізм від отруйної хвороби. Отак треба й з москвофільством боротися, як з чиряком і не більше, бо сучасне кацапство в Галичині є лише чиряком на тілі українського народу, якого голова й тулуб знаходяться поза межами польського впливу. Там москвофільство уже давно вмерло, а кацапство й зовсім не народжувалося.

ЧЕКІСТИ ЗА РОБОТОЮ.

Після видрукування спогадів Бесідовського, бувшого радянського дипльомата, та инщих радянських визначних діячів нема сумніву, що большевики при своїх радянських посольствах, а де їх нема то при торгових представництвах та партійних орґанізацій, мають цілу низку чекістів. Ті чекісти поділені на ріжні галузі спеціяльної роботи. Одні лише шпіонять за іміґрацією з бувшої Росії, другі вивідують ріжні секрети тієї держави, де вони працюють, треті провокують ріжні орґанізації та окремих осіб на вчинки, які знаходять потрібними чекісти четверті вишукують і намовляють ріжних людей до розголошення слави комуністичній Росії, до проповіді повороту в „саветскій рай" та до розхвалювання комуністичної Росії й т. д.

Багато галузів роботи й завдання за кордоном мають чекісти. Але ще крім того вони мають завдання нищити тих, що на думку большевиків загрожують їх успіхові праці за кордоном, чи навіть самому істнуванню радянської влади в Росії. Тут вони не спиняються перед ріжними формами провокації, насильства й навіть убивства. Можна булоби скласти значний реєстр ріжних осіб убитих, чи отруєних, чи в безвісти захованих, яких чекісти прибрали зі шляху „тріюмфального" походу комунізму.

Тепер уже не секрет, що вбивство С. Петлюри було зорґанізоване комуністами, а головного організатора викликали до Москви й розстріляли там, „щоби свідка не було". Останніми часами стався знову випадок чекістського „подвигу" в Парижі, де на вулиці вони захопили російського ґенерала Кутепова. Це вже нарешті обурило й Французів, які досить толерантно ставляться до всяких „політичних" убийників. Справа Кутепова готова розгорітися до таких розмірів, що большевикам доведеться сказати: „не варта шкіра білування". Готово прийти до великого міжнароднього скандалу й до того, що за кождий випадок чекістських подвигів за кордоном Совдепії держави будуть покладати особисту відповідальність на радянських послів, чи на окремих вождів большевизму в певних краïнах.

З варварськими методами й готентотською моралю комуністів можна боротися лише їх власними методами.

Професор С. Шелухин.

АҐІТАЦІЯ „РУССКИХ УЧЕНИХ" ПРОТИ СВОБОДИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ.

(2)

Ось ілюстрації серіозности, науковости, льоґічности й добровільности тверджень Волконського, виданих ученим сінклітом „Єдінства" й розреклямованих в органі члена його Петра Струве, в орґані Павла Мілюкова другим членом його Мякотіним й ин.

В брошурі майже всю увагу звернено на імя України й все, що звязано з ним. Автор починає з того, що старається дискредитувати українських учених і скомпромітувати назву Україна. Ученим він закидає перекручування й фальшування літописів та ґеоґрафічних карт, вигадку назв „Україна" та „український нарід", ширення „лжи", наче Київ був столицею України або що Галичина то Волинь називалися Україною, і т. д. Він твердить, що українська наука є „політіческім обманом". Навіть петербурську академію наук він обвинувачує в „подтасовиваніі документов", яке бачить в тім, що академія надрукувала, в літопису „Україна" з великого, а не з малого „у". (С. 18). В дійсности сама ця брошура є документом „політіческаго обмана", пропаґандою неуцтва, щепленням ненависти, сіянням баламуцтва. В ній знайдемо як раз все, що вона закидає неповинним українським ученим і українській науці.

Брошура, виступаючи проти української науки, рішучо запевняє читачів, що „Галіцко-Волинская земля, Галіцкая Русь, нікогда „Украйной" не називалась" (стр. 25). Але це запевнення якраз і є нічим иншим, як не тільки політичним, а перш за все науковим „обманом", бо зроблено його іменем науки й з участю російського професорського сінкліту „Єдінства".

Король Степан Баторій в універсалі 1580 року, кажучи про свавільство козаків, вказує, що це робиться „на Україні Руській, Київській, Волинській, Подільській, Брацлавській" (Арх. Ю. З. Р., 1863, ч. III, т. I). Як Русь по частинах була: Київська, Галицька, Чорна, Біла, Червона, Холмська, так і Україна для частин своїх мала додаткові назви. Україна Руська — це північна частина Галичини, а південна входила в Подільську Україну. Так в офіційному акті 1580 р. Галичину й Волинь названо Україною. Волинь названо Украïною й в акті тогож короля 16 січня 1592 р. (тамже). В урядовім листі до козаків 1618 року читаємо: „...язичники спустошили вже майже всі области України: недавно ще такий обильний Волинський край, Покуте..." (Тамже с. 266). Тут Україна має свої области і Покуття та Волинь — це її области. Покуття — це частина Галичини. В Іпатієвс. літ. під 1189 р. читаємо: „Украина Галичкая". Інтерпретації записів у Іпат. літ. Ми подаємо в спеціяльній праці. Що торкається інтерпретації, яку подає брошура Волконського, то вона свідчить тільки про іґнорування елементарних наукових методів інтерпретації, незнайомство навіть з тим, що подається хочби в таких коротких енциклопедіях права, як у Ренненкампфа. Автор не має ніякої уяви про персоніфікаційні вирази в літопису, як напр.: „Пойде Ростислав из Смоленска к Киеву на стол" (Іп. 1160 р.). Запис під 1189 р. аналоґічно означає, як тут „из Смоленска в Київ", так там „из Смоленска в Україну Галицьку". В дневнику Семена Окольского читаємо такий запис 1638 року: „Козаки вже росподілили **Україну** межи предводителями: одному віддавали Переяслав, другому Київ, третьому Волинь" (Літ. С. Величка, Врем. Комис., т. IV., Київ 1864, с. 207). Французький інжинір Левассер де Боплан в опису України 1650 р. і на картах її означив межі України „од границь Московії до меж Трансильванії", а Галичину і Волинь показав частинами України. Частину Галичини з Карпатськими горами й Підкарпаттям аж до Трансильванії. Боплан подав в 1650 році навіть на окремій географічній карті з написом на ній по латині: Ukrainae parsquae Pokutia vulgo dicitur, що в перекладі означає: Частина України, яка в просторіччі (або звичайно) називається Покуттям. Московію ж Боплан називає всюди тільки Московією. В Андрусівськім договорі московського царя з Польщею в 1667 р. Україну вони поділили між собою по р. Дніпрові під назвою, одної Україною Малоросійською (православною), а другої Україною Польською. По розборі Польщі в царськім Указі Сенатові 12 грудня 1796 р. в 6 пункті наказано „из бившей Польской **Украини**", після прилучення частини її до Київської ґуб., „составить две ґубернії: Подольскую и **Волинскую".** (П. С. З. Р. им. ч. 17. 634). Можна подати документальних даних про те, що Волинь та Галичина теж мають імя України, без числа. І в народній пісні за часів татарських наїздів співається: „Татари йдуть, везуть Волиночку, молодую Вкраїночку". Поданого цілком досить, щоби бачити, яку правду й науку підносять читачам і слухачам „Учені" з „Єдинства". Поляк біскуп Верещинський в 1594 році писав, що „Україна довша й ширша за малу і Велику Польщу вкупі". Та й населення України було принаймні в двічі більше, ніж у Польщі. **Як бачимо не тільки з Боплана, а й з латинської переписки XVII. віку мукачівського езуїта Міллея з краківським езуїтом Міткевичем, і Прикарпатська Русь називалась Україною. Він пише по латині без перекладу, як власне імя „Мункацсіензіс Україна".** Ясно, що границя, погранична не може бути більшим, як ціле. І от, щоб уникнути вказівки на безглуздість твердження, „учені" з „Єдінства" стараються змешити Україну й пустили в світ свою вигадку, начеб то „Галицко-Волинская земля... никогда „Украйной" не називалась" (с. 25).

Очевидно, що етноґрафічна Україна відріжнялася від політичної. Тому у Богдана Хмельницького Україна раз по Вислу, вдруге по ріку Случ на Волині, а бувало, що Волинь і не входила в Козацьку Україну. Політичні межі у всіх державах міняються й нпр. Росія в початку XVIII. віку цілком не та, що Росія в початку XX. віку.

На 21 стороні Волконський з своїми ученими видавцями, переглянувши літописи аж до пізніх часів, пише катеґорично: „И так, **„имени „Украина" в летопісах нет".** (Підкреслення його). Але, **не кажучи вже про Іпатіевський літопис, в якім імя України вживається в записах з 1187 року, вкажемо на Густинський літопис, в якім читаємо, що попереду прозивалися Поляне, Деревляне, Сівери, Кривичі і т. д., а потім: Москва, Біла Русь, Украина і т. д.** (Пол. Собр. Рус. Лѣт., Археогр. Ком., т. II, СПБ. 1843, стр. 236). **Тут Україна також власне імя, як Москва, Біла Русь, Волинь і т. д., імя** для території з своїми межами й пограничами. Знову брошура потаїла правду, щоб перед її читачами не виявилася неправда, яку вона їм підносить за правду. Мовчить і про літописи Величка, Самовидця й ин. У Самовидця нема назви иншої, крім народної „Україна". У Величка читаємо: „Панство Українське", тобто — держава українська; „Річ Посполита Українська", тобто — Република Українська, а коротше просто Україна. (Див. хочби в т. І. Літоп. Величка, вид. в Київі Академію Наук в 1926 році). Мовчить брошура й про записки Перетятковича з 1683 року — у нього для України читаємо також "Ukrainiensis Respublica" — Українська Република (Памятники Кіевс. Ком. для разб. др. ак. 1898, т. III, с. 351. Отсе „историческая правда", документована дійсність, а про неї ні слова! Так добросовісні роботи та ще з нападами і винуваченнями не пишуться.

Ненависне Волконському й видавцям українське й славянське (адріятичне) слово „Україна" виводиться ними від московського виразу „у края" й тому ідентифікується з московським словом „украйна", яке у Москвинів означає окраїну, погранична. Щоб потвердити це значіння й для українського слова, брошура подає 2 московські пісні. Моглаб вона подати з московського законодавства ще десятки таких прикладів, але вони московські, а не українські, й до українського слова ніякого відношення не мають, як і московські пісні. Фільольоґія брошури, як і історія, нічого не варта, бо не має нічого спільного з наукою.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО КНИЖКИ.

Прийшов я раз до City Library й питаю, чи нема українських книжок? Кажуть мені, що є. Бібліотекар повів мене до полиці й показує мені одну поличку, яких 16 цалів довгу, й каже мені: „Ось тут українські книжки". Я нарахував пятнацять примірників і всі в однаковій оправі. Читаю. „Винниченко. Твори". Дуже цікаве. Прочитав я їх усі. Мене дивує, що ті книжки лежать там уже два роки, а такі були примірники, по котрих видно, що ще ніхто їх не читав, а деякі мали одну й дві печатки, то значить, що їх читало двоє людей. Певно той, що замовив їх, та ще може його знайомий.

На запитання мое, чи не мають у бібліотеці ще більше українських книжок, одержав я відповідь, що є в другій кімнаті. Тут мені показали на полиці Історію України-Руси, Кобзар і ще кілька книжок. Дивлюся, а на них нема ні одної печатки, що свідчилаб про читання їх. Питаю, чого ці книжки тут стоять на складі аж на третому поверсі, а чому їх не тримають надолині, щоби люди брали. На це бібліотекар відповів мені, що всі книжки, котрих уже ніхто не читає, тримають на складі. Далі я спитав його, чи міг би він замовити кілька добрих українських книжок. Він на це відповів, що з охотою замовивби, але хто їх буде читати? Я собі подумав, що він правду каже.

Іду до дому та й думаю собі. Колись у старім краю було заборонено читати українські книжки, то тоді люди читали, а тут не заборонено, ще й задурно дають читати, то людям ані в голові прочитати якусь повчаючу книжку або добру газету.

Я думаю, що було би добре казати нашим людям, що Америка забороняє читати українські книжки, то можеб тоді зачали люди читати заборонені, коли „вільно" не хотять. Особливо колиб про цю заборону говорили священики.

Петро Сваричевський.
Мінеаполіс, Мін.

—o—

СТИПЕНДИСТ РОЗУМІЄ ВАГУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

508 S. Heald Street,
Wilmington, Delavare,
January 19, 1930.

Mr. Nicholas Murashko,
President of
The Ukrainian National
Association,
Jersey City, New Jersey.

Dear Sir:

I wish to express my gratitude to you for your kindness in arranging the loan of five hundred dollars for me so that I may be able to continue my education.

Death of my father four years ago, forced me to leave high school in my third year. I was forced to leave school to further support my mother, two brothers and a sister.

However, I attended an evening school for period of time after which I received a high school graduate's diploma. I received my high school graduates rating in 1928. Not wishing to discontinue my studies at that point, I matriculated in Drexel University of Philadelphia.

In the meantime I was engaged in work covering phases of Machine Shop and Draughting work with the Pennsylvania Railroad Co. Later I was transferred into the Pennsylvania Railroad Electric Shops, a department which offers wonderful opportunities for advancement. However, to attain any degree of success, though an opportunity is offered, one must be properly prepared. To be properly prepared one must have an education. That is my reason for studying and making preparations for the future.

However, as my studies became advanced, my tuition fees became higher. I found it a hard propositon to pay my tuition and at the same time support my mother, two brothers and a sister with the money I earn.

I then turned to our organization, the Ukrainian National Association, for advice on the matter. I received information from you with statements explaining terms of a plan by which I could borrow money from the Ukrajnian National Association.

Arrangements were then made, and I am very pleased to state, I received the money.

To show my gratitude to the Ukrainian National Association, for its kindness in arranging this loan for me, I will study and graduate with honors.

I also wish to express my appreciation to the committee of St. Vladimirs Assembly, branch No. 173, of Wilmington, Delaware, for their kindness in assisting me to arrange the preliminary procedure. I especially want to thank Mr. Cornelius Strilbytsky, Secretary of branch No. 173, for his confidence in me and his efforts in arranging all preliminary step of the transacted loan for me.

Respectfully yours,

John J. Kuchapsky.

ЗІ СПОРТУ.

БОРЕЦЬ ЗАРИНІВ.

До Ню Йорку прибув з Австралії бувший старшина з дивізії армії Української Народньої Републики, Юрко Заринів. До революції Заринів був старшиною російської армії, а по революції перейшов на службу в українську армію.

Народився він у 1899 році на Київщині, де провів свої молодечі літа. Маючи від природи кріпке здоровля він з молоду любив ріжні спортові вправи. Опинившись на еміґрації разом з українською армією, Ю. Заринів змушений був зробити спорт своєю професією, щоби заробити собі на життя. Вибрав собі борбництво. Зпочатку боровся в Европі „французькою боротьбою", а з 1927 по кінець 1929 року в Австралії, де здобув великі успіхи і заслужив собі признання першорядного борця.

Тепер Ю. Заринів приїхав до Ню Йорку, щоби тут розпочати свою борбницьку карієру. Перший свій виступ він буде мати 12 лютого б. р. в Ленокс Спортінґ Клюб на 107 вулиці.

Побажаю, щоби хоч цей Українець і старшина української армії боровся вже під власним своїм національним іменем, а не під іменем „руського", як це роблять в Ню Йорку всі українські борці, роблючи розголос „русскому имени" коштом Українців.

Спортсмен.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МИЛВИЛ, Н. ДЖ.

Свято нашої державности.

Дня 3. листопада вшановано зрив Західної України зі споминанням померших, але вічно живих лицарів визволення України, а рівнож і відчитом про значіння нашої визвольної боротьби. І річ ясна, не забуто притім і за наших інвалідів. В православній Свято Петро-Павлівській Церкві помянуто при упокійній ектенії наших велитнів: Богдана, Івана, Петра, Тараса, Івана, Симона й всіх страдників України. По Службі Божій о. Горохівський відправив панахиду та виголосив проповідь, а по відправі дав у церковній галі виклад про наші державні стремління та про боротьбу за незалежність.

Бесідник казав, що нема фарб, щоби можна змалювати ті страхіття, які доводиться переживати українському народови в боротьбі за самостійність. Він підніс, що не буде кінця тим терпінням так довго, поки Україна не стане соборною і самостійною. Бесідник говорив про партійне розбиття й заявився за те, що в нас повинна під теперішню пору істнувати тільки одна державницька партія.

о. Горохівський згадав за Дім Інвалідів у Львові й підніс, що колиб ми були зорганізовані як слід і свідомі, то вже давно виднів би у Львові величавий Дім Інвалідів, як дар Американських Українців.

Нам треба подбати за інвалідів, а рівнож підготовлювати кадри нових борців. Нам треба попирати бойову акцію.

Виклад о. Горохівського перебивано гучними оплесками. о. Горохівський з дружиною є членами 347 відділу У. Н. Союза, а їх діти належать до молодечого відділу. Носить рівнож і бойову відзнаку, бо брав активну участь в нашій боротьбі за визволення. Це все додає поваги словам о. Горохівського, бо люде чують не тільки слова, але бачать і діла.

У звязку з тим святом Тов. Запорожська Січ, від. 347 У. Н. С., жертвувало $100 на будову Дому Інвалідів у Львові. А кромі того зложили ще жертви слідуючі: по $1: М. Гевчук, Н. Н., о. В. Горохівський, Марія Горохівська, М. Горохівський, В. Горохівський, О. Горохівський, М. Стельмах, Т. Ковальський, Анна Ковальська, І. Ковальський, Софія Ковальська, Г. Кирилюк, В. Алексевич, Т. Костюк, І. Матуш, М. Власенко, В. Король, Мих. Власенко, М. Романюк, Анна Романюк, Іл. Романюк, С. Мусій. Ева Мусій, С. Сахарнанцький, А. Мурований, Анастазія Мурована, С. Глосницький. Катерина Романюк, С. Мудрий, М. Тимків, Тетяна Патен, В. Патен. М. Патен, П. Найда, Марія Найда, І. Деревляний, С. Чопек, В. Горинь, П. Холявський, М. Паращак, С. Костик. Т. Буряк, Марія Ґерент; Ю. Слободян $1.25; по $2: І. Найда, П. Козак, П. Чопек; по 50 ц.: Марія Ковальська, С. Ковальський, Д. Король, Ф. Снігур, А. Кубик, Марія Патен, Анд. Патен, Д. Патен, Невідомий; по 25 ц.: Марія Козловська, Анна Патен. Й. Патен.

Зібрано $56.50 і $100. Разом вислано до краю через Обєднання $156.50.

Комітет Свята: **Іван Найда,** голова; **Стефан Мусій,** писар; **Панько Чопек,** скарбник.

— Я чув, що ти маєш мати справу чести з Петрівським:
— Е-е, ні.
— Якжеж ні?! Таж кажуть, що він ударив тебе в лице.
— Але що знову! То ж кон...

ВІДОЗВА

до земляків села Стовпина, радехівського повіту.

Недавно я отримав лист від своїх односельчан зі Стовпина, котрі просять, щоби їм помогти в будові українського селянського Дому в селі Стовпині.

Шановні земляки односельчани! Напевно кождий з нас повитає наших земляків в їх задуманім ділі. Село Стовпин в радехівськім повіті це може одно село на околицю, котре вічно було в темноті.

Ніхто раній́ше не подумав про те, щоби там мати рідну хату, де можнаби було вести просвітну роботу й освідомлювати несвідоме селянство. Війна все змінила. Молода верства свідоміших селян побачила, що так жити дальше не можна. Треба просвіти, треба місця, де можна би було зійтися разом.

Ми богато тут читаємо закликів від односельчан, де такі народні доми повстають за помічю американських односельчан, котрі з Америки помагають, хоч і наша доля тут незавидна.

Помагають всі своїм, поможім і ми. Поможім скоро й щедро. Дім має коштувати всего $500 (пять сот долярів).

Товариші односельчане! Це не велика сума гроша й ми їх відразу не мусимо всіх дати. Даймо тепер потроха, щоби за рік, а найдальше рік і пів, у Стовпині був дім виплачений.

Гроші наші будуть забезпечені шерами, які видасть корпорація Народного Дому. Кожен шер буде коштувати десять долярів. Жадна ворожа рука не зможе в тому домі господарити, бо власність буде спочивати в наших руках, яко горожан американських. Польща не посміє конфіскувати добра американських горожан.

Товариші односельчани! Всі, як оден, купім тих пятьдесять уділів і поставмо, а властиво виплатім своїм рідним братам селянам цей дім для них. Шери (уділи) як надійдуть, то я вишлю їх частину на адресу Василя Шишки і Стефана Ковалишиного в Нортгемптон, Па.

Ці товариші на певно дадуть другим своїм близшим знати й займуться розпродажю шерів. Тимчасовий комітет там повстав у складі: Федька Іванова, Івана Іванова, Олекси Чучмана й Петра Ковалишиного.

Товариші односельчани, всі разом до праці й трохи охоти, а купимо хату своїм землякам.

Павло Ленчук,
7345 Waldo St., Detroit, Mich.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

На інвалідів.

Заходом хору ім. Миколи Лисенка відбувся дня 23-го листопада м. р. концерт під проводом дірігента А. Ґели на дохід інвалідів в Галичині. З нагоди цего концерту вплинуло чистого доходу $40.00. Крім цего зложили на сю ціль слідуючі добродії: Семен Осціславський $10; по $5: о. Волод. Лотович, Стефан Кот, Стефан Гладкий, Михайло Гузьо, Павло Мелень; Василь Ґела $3; по $2: Андрій Ґела, Семен Кусень, Ізаак Жила, Стефан Чомко, Василь Добровольський, Іван Гумніцький; по $1 слідуючі: Василь Ґіль, Стефан Загородний, Кузьма Курилло, Василь Тизьо, Григорій Марущак, Тимко Криницький, Семен Сайчук, Емілія Маковська, Ст. Маковський, Олена Гнідович, Микола Бурак і Михайло Баран. Повисшу суму $100 призначує хор ім. Лисенка на будову Дому Інвалідів у Львові.

Василь Ґела,
предсідатель хору.

—o—

ДІТРОЙТ, МИШ.

Примірні хрестини.

Дня 12 січня відбулася в громадян Пастернаків забава зприводу хрещення новонародженої дитини.

Підчас обіду забрав слово наш бизнесмен, гром. Онуфрій Шеремета, побажав дитині й родичам щастя, а притім згадав за Рідну Школу в старім краю.

Гром. Михайло Пастернак зложив $2.25, а О. Шеремета $1. Разом зложили гості $11. Збірку ту вислано разом з $33, які зібрано на відчиті д-ра Кібзея, до Обеднання з призначенням на Рідну Школу.

І. К.

—o—

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

Збірка на інвалідів.

В неділю, 19 січня, переведено підчас Служби Божої збірку на інвалідів, яка принесла $8.40, які відослано до Обеднання.

М. Рибак.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 9 лютого, в годині 4.30 пополудни, в Ліберти Гали при Мейн стріт. Проситься кождого члена на сі збори явитись, бо є важні справи до полагодження еще з минулого року. Пригадується довгуючим членам щоби на сих зборах вирівнали свої залеглости, бо інакше напевно будуть суспендовані. Надзирателі хорих мають здати звіт за місяць січень. — Ілько Шеґера, предс.; Микола Вербіцький, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Збори Тов. Єлісіть, від. 163, відбудуться 9 лютого, в Клюбі Тов. Укр. Амер. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Взивається всіх членів прийти на 1-шу годину пополудни та вирівнати свої залеглости і приступити до активної діяльности, яку уряд тепер назначив. Уряд старається, щоби збори були більше займаючими та корисними для відділу і його членів. Приведіть своїх знакомих і впишіть до Тов. і У. Н. Союза. — Гр. Файт, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 8 лютого, в Укр. Нар. Домі, 217-219 Іст 6-та ул., точно в годині 8-мій вечером. На порядку дня є важні справи, тому кождий член мусить явитись. Довгуючі члени мають вирівнати свої належитости. Рівнож дається до відома, що тікети на представлення є вже готові, і кождий член має нагоду набути тікети до аґітації. Тростісами товариства на 1930 рік є: А. Фаранчак, М. Савіцький і В. Цільник. — Е. Гузар, гол.; Д. Костишин, секретар.

ҐРІНПОЙНТ, БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310 повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8 лютого, в годині 7-ій вечером в Словенській Гали, 724 Leonard Street. Проситься всіх членів прийти на сі збори, бо є важні справи до полагодження. — Василь Сенишин, предс.; Дмитро Баґрій, секр., 1055 Manhattan Ave., Greenpoint, Brooklyn, N. Y.

БОСТОН, МАСС. Тов. Дружина Кн. Данила, від. 238, повідомляє своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 9 лютого, в гали Укр. Правосл. Громади зараз по відправі. Проситься всіх членів конечно на сей мітинґ прийти і вирівнати свої залеглости та привести нових членів. — Ст. Бойко, предс.; Данило Сілінський, кас.; Ник. Давискиба, секретар.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється місцевих і позамісцевих членів, Тов. Мир, від. 324, що місячні збори відбудуться в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн ул., 9 лютого, в годині 3-тій пополудни. Всі довжні члени мають послідну нагоду вирівнати свої залеглости. — А. Горохівський, предс.; М. Туркот, секр.

ЖАРТИ.

Коли Віктор Гіґо пізнав велич своєї слави.

В газеті „Тан" Жорж Монторгейль оповідає веселу пригоду Віктора Гіґо (французький письменник, автор „Нуждарів", 1793-ий рік" і ін.). Раз спитали Віктора Гіґо, чи була така хвиля в його житті, коли він спеціяльно ярко пізнав свою величість, відчув свою славу.

Великий письменник у відповідь на це питання розповів таку таку пригоду зі свого життя:

Раз вечером він вертався до дому. Мусів дуже спішитися під натиском природної потреби, протилежної спразі. Та по дорозі він ніяк не міг найти „павільона", який освободивби його від конечности спішитися до дому. Одначе доля переслідувала його. Був уже біля дверей своєї хати та надіявся, що скоро освободиться від напору природи. Та дверник спав занадто твердо та занадто довго не відчинював дверей у рай. Протиділання сили природної потреби показалося занадто слабим і поет хоч-не-хоч мусів тут же при хходовик дверях облекшити собі.

В цюж хвилю переходив туди якийсь робітник на підвитку. Коли він побачив проступок поета, вилаяв його найбільш нецензурними словами та додав:

— Безстиднику! Та ти зробив би бодай це на іншому місці, а не під дверми Віктора Гіґо!

— Того вечора — сказав поет — я пізнав усю велич моєї слави!

—o—

На вулиці. — Чому то одні телефонічні дроти грубші. а инші тонші?

— Ті грубші то певно для тих, що добре не дочувають.

—o—

Вразлива. — Чому то панна Канарчуківна не приходить уже купувати в вашому сторі?

Купець: Вона обидилася, що я назвав її моєю старою гостею.

—o—

Ґраф (до огородника): Щож там із левкоями в теплярні?

Огородник (що все загикується): Ле-ле-вко...

Ґраф: Що за левко?

Огородник: Я кажу, що левко-ї вже цві-цві...

Ґраф: Добре. добре, заки ти скінчиш говорити. то певно відцвітуть!

—o—

Добрий знак. Синок вернув з іспиту. Батько питається його:

— Ну, якжеж тобі пішло?

— Дуже добре. тату. Пан професор був такий чемний та побожний...

— Побожний?! Якжеж це?

— О. тату, при кождій відповіді, що я йому давав, пан професор лише складав руки та говорив: „О, Боже, Боже!"

—o—

Видержить. Пані Канарчукова, десять літ замужна, розмовляє з приятелькою:

— Ах, пані, коби я лише знала, чи мій чоловік буде мене любити тоді, коли моє волосся посивіє?

— А чомуж ні? Таж його любов видержала досі трикратну пробу зміни барви твого волосся!

—o—

Судя: Отже що, можете ви присягнути, чи ні: чи ви віддали обвинувачуючому гроші, чи ні?

Обвинувачений: Дуже правдоподібно.

Судя: Присяга не знає ніякого „дуже правдоподібно". Мусите присягнути: „Я віддав гроші — або не віддав".

Обвинувачений: Так, я так хотів би присягнути!